

σου ἐκάμαμεν ἐπὶ τέλους; Ἀγνωστον σὲ ἀνεδείξαμεν. Αὐτογνωμόνως σὲ ἀνεκηρύξαμεν πρωθυπουργόν· πρὸς χάριν σου ἐστείλαμεν εἰς τὸν τάφον δύο πολιτικούς· καὶ σοῦ ἠνοίξαμεν τὸν δρόμον· μὲ μίαν ἔκφρασιν μομφῆς σὲ ἀφήσαμεν νὰ μᾶς διαφύγῃς ὑπερὰ ἀπὸ τόσῃν αὐθαίρετον πολίτευσίν σου· διατί μᾶς γέλας;

Ἐντολὴν τῆς Εὐρώπης ἐξεπλήρωσεν ἡ Αὐстроουγγαρία. Ποῦ εἶναι ἡ πρὸς ἡμᾶς ἐντολὴ τῆς Εὐρώπης; Ἡ ἐντολὴ αὕτη εἶναι ἡ περὶ διαιτησίας πρότασις. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τῆς προτάσεως αὐτῆς προηγήθη ἡ ἀνακοίνωσις τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐν Βερολίῳ συνδιασκέψεως· ἀλλ' ἡ ἀνακοίνωσις ἐκείνη προϋπετίθη, ὅπως καὶ ἡ διαιτησία, παραδοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων· οὐ τὴν παρεδέχθη· ὁ Σάββα πασσᾶς τὴν ἀπέκρουσε.

Τί νομίζεις; Ἐάν διὰ τὴν ἐντολὴν τῆς Εὐρώπης ἐπρόκειτο νὰ κηρύξῃ πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας ἡ Αὐстроουγγαρία, θὰ τὸν ἐκήρυττεν; Θὰ τὸ ἐσυλλογίζετο πολὺ· σὺ δὲν τὸν συλλογίζεσαι, διότι ἔχεις τὸ Μεσολόγγι μέσα σου· ἀλλὰ τὸ Μεσολόγγι ἐκεῖνο ἐδημιούργησε τὴν Ἑλλάδα· τὸ δ' ἐντὸς σου Μεσολόγγι ζητεῖ νὰ τὴν καταστρέψῃ.

Ἐπὶ τέλους τί ζητεῖς; Πόλεμον συμμαχίας ἢ πόλεμον ἀπομεμονωμένον; Φαίνεται ζητῶν τὸ πρῶτον· ἀλλὰ τὸ ζητεῖς ἐλπίζων· ὅπως ζητεῖς ἐν τῇ Βουλῇ πτώσιν τῆς Κυβερνήσεως ἐλπίζων· πρώτην φορὰν ἀκούομεν ἀρχηγὸν τῆς ἀντιπολιτεύσεως ζητοῦντα πόλεμον διότι ἐλπίζει συμμαχίας. Καὶ τίς εἶσαι σὺ, ὁ ἐπὶ συμμαχίας ἐλπίζων; Ἀπὸ πότε συνέδεθη τὸ πρῶτον πάτωμα τοῦ Ζαχαροπλαστείου Σόλωνος μὲ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου ἢ μὲ οἶον δὴποτε ἄλλο ἀνάκτορον; Παρόμοια μᾶς ἔλεγε ἀπολογούμενος, ὅτι τὰ πάντα ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας σου ἐγένοντο τῇ αἰτήσῃ ἢ τῇ προσκλήσῃ ἢ τῇ προκλήσῃ ἢ τῇ συναίνεσιν ἐπὶ τέλους τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων. Καὶ ἔπειτα ἡναγκάσθης νὰ παρουσιασθῇς μὲ προσωπεῖον καὶ ἐπὶ τοῦ προσωπείου νὰ ἐπιγράψῃς αὐτογνωμόνως.

ῤυπαρὸν μοναστηριακὸν σκοῦφον, οἱ δὲ προϊστορικῶς ἀκτένιστοι πλόκαμοι τοῦ αἰωροῦντο ῥωμαντικῶς εἰς τοῦ; αἰθέρας Ὁ πέμπτος ἐλεεινὸς βρακοφόρος ἔπαυσε τὸν χορὸν τοῦ Ἀγίου Βικεντίου ἐσύρετο δὲ μᾶλλον ἢ περιεπατεῖ, ἢ ἐκ τοῦ παθήματός του ὅμως προξενηθεῖσά μοι λυπηρὰ ἀηδία δὲν μοι ἐπέτρεψε νὰ τὸν παρατηρήσω προσεκτικῶς . . . Ὁ ἕκτος καὶ τελευταῖος ἦτο τέλειος βρακάς, τὸ χαρακτηρίζον τὸ ὄνομά του ἐνδύμα τὸ ποτὲ λευκὸν καὶ δι' ἐσωτερικὴν ὅλως χρῆσιν μετὰ ταῦτα ἐβάφη κυανοῦν κολλαρισθὲν ἀφειδῶς καὶ πλουσιοπαρόχως, εἰτα ἐβάφη πράσινον, μετὰ ταῦτα μαῦρον ἤδη δὲ ἐκ τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας του εἶχε καταντήσῃ ὑποκίτρινον καὶ εἰς οὐδετέραν μᾶλλον κατάστασιν, ὡς σῶζον λειψάνα τῶν προγενεστέρων ὑπάρξεών του, ὡσάν νὰ ἐπρόκειτο διὰ τῆς θεᾶς του νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδεῶν πνευματιστοῦ τινος ἐκ τῶν πιστευόντων ὅτι μετὰ θάνατον τὸ πνεῦμα ἕως οὗτο εἰσέλθῃ εἰς ἄλλο σῶμα διατηρεῖ ἀμυδρὰν συνείδησιν τῶν προγενεστέρων ζωῶν του . . . ὁ ἀποβρακωθείς δὲ αὗτος χαμαιλέων καθ' ὅλας τὰς μεταχρωματίσεις του εἶχεν ἀσπλάγχχνως στιγματισθῇ καὶ δι' ἐνὸς κλασικωτάτου ἐμβαλώματος

— Σὲ συγχαίρω φίλε μου, ἂν ὅχι διὰ τὴν περιγραφικὴν σου δεινότητα τοῦλάχιστον διὰ τὸ παρατηρητικὸν σου, ἀλλὰ πάλιν δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω τὴν τάσιν ἣν ἔχεις

Περαίνω τὴν πρώτην μου ἐπιστολὴν διὰ τῆς ἐξῆς σκέψεως.

Οἱ κυβερνητικοὶ ἔχουν τὰ χαρτοφυλάκια εἰς τὰς χεῖράς των· εἶναι δηλαδὴ ἐντὸς τοῦ παραδείσου καὶ δὲν ἔχουν νὰ φιλοδοξήσῃν τι ἄλλο· ὁ ἀρχηγὸς των μάλιστα κάμνει περιπάτους μετὰ τοῦ κ. Τσιγγροῦ εἰς τὸν ἐλαιῶνα. Καὶ ὡς λέγουν αἱ κακαὶ γλώσσαι, τὰ μοιράζονται, χωρὶς νὰ λένε τί μοιράζονται. Δὲν δυσπιστῶ πολὺ εἰς αὐτούς. Ἀλλ' εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν ἣτις ἔχει κᾶτι νὰ πάρῃ, ἣτις λυσσᾷ διὰ τὴν ἐξουσίαν, δυσπιστῶ μὲ τὴν ἀδειά σας!

Ἀθήνησι, 2 Ἰανουαρίου.

Ἀγησίλαος.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ.

II

Μόλις ἠνεψύγησαν ἡμῖν αἱ πύλαι, σπεύδομεν, ὡς ὑπεσχέθημεν, νὰ ἐκθέσωμεν τὰς πρώτας ἡμῶν ἐντυπώσεις. Ἀναβαίνοντες ὅθεν τὴν μαρμαρότεκτον τῆς Ἀθηναϊκῆς λέσχης κλίμακα, τὴν μοῦσαν, ὡς οἱ ἐπικοὶ ποιηταὶ, ἐπικαλούμεθα ἵνα χειραγωγῇ τὸν ἀσθενῆ ἡμῶν κάλαμον.

Σὰς ἐτυχέ ποτε, φίλοι ἀναγνώσται, νὰ εἰσέλθῃτε ἀπρόσκλητοι ἢ παρασυρθέντες παρὰ φίλου εἰς οἰκίαν γνωστοῦ σας, ἐν ᾗ μεγαλοπρεπῆς ἐδίδετο χορὸς; Ὅποια ἐκπληξίς, ὅποση δειλία βεβαίως σας κατέλαβε εὐρεθέντας ἀνευ φράκου, ἀνευ χειροκτίων, ὡς ἐν πλήρει ὁδῷ. Τοιαύτην τινα ψυχικὴν ἡσθάνθημεν ταραχὴν, ἀπροσδοκῆτως εὐρεθέντες ἀντιμέτωποι τῶν Carreaux, Diaz, Régnault κτλ. Τὴν ἐκπληξιν ταύτην προητοίμασεν ἡμῖν ἡ ἐπιτροπὴ

νὰ εἰρωνεύῃς τὴν δυστυχίαν ὡσάν νὰ ἦσαι κἀνεὶς ὀψίπλουτος

— Μὲ ἀδικεῖς· ὁ σκοπὸς μου δὲν εἶναι οὗτος· πιθανὸν ὑπὸ μίαν ἐποψιν νὰ ἔχῃς δίκαιον, ἀλλὰ πάλιν δὲν εἴμεθα νομίζω καταδικασμένοι νὰ βλέπωμεν ἐν ζωῇ ὅποια ὄντα μέλλουσι νὰ μᾶς προπέμψωσιν εἰς τὴν τελευταίαν μὲς κατοικίαν ἐνῷ μάλιστα καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων, ἐκείνων δηλ. οἵτινες τὴν καλλιαιεσίαν ἀνεβίβασαν εἰς τὸν θρόνον τῆς θεότητος . . . σπαντάσου κηδεῖαν μεγαλοπρεπῆ, ὅπως αὕτη εἰς ἣν παρεβήθη πρὸ ὀλίγου, νὰ προηγούνται ὁ σταυρὸς, τὰ ἐξοστέρυγα, χρυσοπάρυφοι ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, νὰ ἔπονται κληροὶ, κομποὶ καὶ ἐξηυγενισμένοι ἄνθρωποι, πλῆθος ὀχημάτων, μέσῳ δὲ πάσης ταύτης τῆς χορείας νὰ ἦναι ἐγκατεστημένη ἡμίσεια δωδεκάς τοιούτων ψαλτάδων . . . ὅποια σατυρικὴ ἀντίθεσις! ὅποιος τραγέλαφος!! ἂν φίλε μου εἶναι πτωχοὶ αἱ τοὺς βοηθήσῃ ἡ πολιτεία, ἂν ὅχι ἡ ἐκκλησί· αἱ τοὺς ἐνδύσῃ ὁ δῆμος ὁμοιόμορφόν τινα ἐνδυμασίαν ἢ νὰ τοῖς δανείζῃ κατὰ τὰς κηδεῖας, ἐπὶ τέλους ὑπάρχουσι πτωχοκομεῖα, ὑπάρχουσι νοσοκομεῖα, . . . ἕκτος δ' ἡ ἀρχὴ θέλει δι' αὐτῶν νὰ διδάξῃ τοῖς ἀρχομένοις τὰ πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα· ἀλλὰ πάλιν διδασχὴ οὕτως ἀπεχθῶς καὶ σκληρῶς γινομένη δὲν τιμᾷ πολὺ τοὺς διδάσκοντας.

— Ἐάν ἐξετασθῇ οὕτω τὸ ζήτημα ἔχεις δίκαιον καὶ

διὰ τῆς ἐκθέσεως τῶν Συλλογῶν διαφόρων ἐν τῇ πρωτεύουσῃ φιλομούσων. Τίς ἐπίστευε ποτε τὰς Ἀθήνας περι- κλειούσας ἀριστοτεχνήματα τῶν Pils, Diaz καὶ ἄλλων ἐν χρωστῇ Τιτάνων, ὧν τὸ ὄνομα μόνον παροδικῶς καὶ ὡς ἀπῆχημα παρυσινῆς ἐφημερίδος ἀφικνεῖτο μέχρις ἡμῶν; Πολὺν ἀπέχομεν τῆς δυνάμεως τοῦ κρίναι τὰ ἔργα τοῦ δαι- μονίου Carreaux, οὐδὲ μάτην θέλομεν προστρέξει εἰς τοὺς σθεναροὺς καλὰμοὺς τῶν Montrosier καὶ Armand Sylvestre, ἵνα ἐπεξεργασθῶμεν τὸν μικρὸν τοῦ E. Delacroix λέοντα. Τὸν ποιητὴν τῆς Salomé Régnault, ὑπὸ τῆς τελευταίας τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἀναρπαγέντα σφαίρας, σύμπασα ἐκλαυσεν ἡ Γαλλία, πάντες δὲ οἱ Γαλάται ἐξύμνησαν τὸ γραφικὸν αὐτοῦ τάλαντον ἐν τῷ Λούβρῳ αὐτὸν ἀπαθανα- τίσαντες. Τοιαύτην τινα καὶ ὁ Carreaux ὑπέστη τύχην, ὅστις ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ τῆς ἀκαδημίας καταδικώμενος, πένης ἀπέθνησκεν καταλιμπάνων εἰς τὰς ἐπερχομένας γε- νεάς τὸ ἀμίμητον σύμπλεγμα τοῦ Κόμητος Οὐγολίνου. Πλὴν περὶ τούτων δὲν πρόκειται, ὅσοι δὲ τῶν ἡμετέρων ἀ- ναγνωστῶν ἀγαπῶσι τὴν ζωγραφικὴν, δύνανται νὰ ἀνα- τρέξωσιν εἰς τὰς ἐν τῇ Δύσει τετυπωμένας περὶ αὐτῶν κρίσεις.

Ἐκ τῆς πρώτης συνελθόντες ἐκπλήξεως ἤδη ῥίπτομεν βλέμμα ἀσφαλέστερον ἐπὶ τῆς καθόλου διατάξεως τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει ἀποσταλέντων ἔργων. Τούτων ἡ κατάταξις ἐγένετο ἀδιακρίτως, ἀναλόγως τοῦ παρ' ἐκάστου αὐτῶν κατα- λαμβανομένου χώρου. Μόνη διαίρεσις ἐγένετο ὡς πρὸς τὴν ὑδρογραφίαν καὶ ἐλαιογραφίαν. Καὶ πρῶτον μὲν, φρονού- μεν ὅτι τοιαύτη τις ἐκθεσις ὀφείλει μετὰ πλείστης ὅσης προσοχῆς νὰ διαταχθῇ, διότι μόνος αὐτῆς σκοπὸς δὲν εἶναι ὁ ὑπὲρ τοῦ Ἑρῆου Σταυροῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ σκοπὸς πάσης ἐκθέ- σεως ἥτοι τῆς προόδου, τῆς συγκρίσεως, τοῦ συναγωνι- σμοῦ. Οὕτω τὰ ἔργα τῶν ἄνω μνημονευθέντων ἄλλοις ἐθνῶν

ζωγράφων ἔπρεπε νὰ ἀναρτηθῶσιν ἐν ὀρισμέναις αἰθού- σαις, καταλείποντα τὸν ἐπίλοιπον χώρον εἰς τοὺς ἡμεδα- ποὺς καλλιτέχνας, ἵνα ἡ μεταξὺ αὐτῶν σύγκρισις κατα- στῇ εὐχερεστέρα. Ἦδη εἰσερχόμενοι εἰς τὴν μίαν τῶν δύο τῆς ἐλαιογραφίας αἰθουσῶν, βλέπομεν φύρδην μίγδυν ἀνερ- τημένας εἰκόνας παντὸς χρόνου, πάσης ἐθνικότητος, τῆς αὐτῆς περίπου βασιλευούσης ἀταξίας καὶ ἐν τῇ ἐτέρᾳ αἰθούσῃ ὑπὸ τὸν Γκίζην ὁ Λύτρας, παρὰ δὲ τὴν ἀπειρομεγέθη τοῦ Λύτρα «Δίχμάλωτον» ἐν τινι μεμονωμένῃ γωνίᾳ ἡ μικρο- σκοπικὴ τοῦ Pils «Χωρική». Τὸ καθ' ἡμᾶς μετὰ τὴν πρῶ- τὴν καὶ κυρίαν διαίρεσιν, τὴν τῶν ἰθαγενῶν καὶ ἑτερογε- νῶν ζωγράφων, θὰ προτείνομεν τὴν παρ' ἅπασι παραδε- δεγμένην διαίρεσιν εἰς Προσωπογραφίαν (Portrait), ἱστοριο- γραφίαν (d'histoire), ζωγραφικὴν εἶδους, τοπογραφίαν, καὶ εἰς ἀψύχου φύσεως (nature morte). Καὶ πάλιν ἐκ τῆς οὕτω διατεταγμένης ὕλης, μεγάλην ἡμῖν ἐνεποίησεν αἴσθη- σιν ἡ ἑλλειψις τῆς ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ σπουδῆς. Ὁ κλάδος οὗτος τῆς τέχνης κυρίως ἐπιμελεῖται ἐν Εὐρώπῃ, ἐν αὐτῇ δὲ ἡ τέχνη βραβευομένη, προάγεται ἀπαύστως νεωτερι- ζουσα. Μετὰ λύπης ἐμάθομεν ὅτι ἱκανὰ τοιαῦτα προσέφε- ρθησαν, ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ὅμως ἀπερρίφθησαν ὡς προσβάλ- λοντα τοὺς βαθυκυάνους ὀφθαλμοὺς τῶν Ἀτθίδων ὁμογε- νῶν, οἵτινες πρὸ τῶν τοιούτων καμμύουσι συνήθως αὐτοὺς.

Ἐν τέλει, ἐπὶ τῆς ὅλης Πινακοθήκης περιφέροντες τὸ βλέμμα, ἀνευρίσκομεν τοὺς Ἑλλήνας Καλλιτέχνας, ὅσους ἠυδόκησε ἡ ἐπιτροπὴ νὰ προειδοποιήσῃ, εἴτε ἐκούσα εἴτε ἄκουσα. Οὕτω βλέπομεν τὸν πρὸ πολλοῦ ἐν Παρίσις ἐγ- κατεστημένον ζωγράφον κ. Ῥίζον, τοὺς ἐν Βιέννῃ, ἐν Μα- νάχῳ καὶ ἀλλαχοῦς κ.κ. Οἰκονόμου, Γκίζην, Βολωνάκην, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν Λάντσαν καὶ Λύτραν. Ἐν τῷ τελευταίῳ ἡμῶν φύλλῳ συνιστῶμεν τῇ ἐπιτροπῇ νὰ μὴ παραλείψῃ ζωγράφους ὧν ἡ ἀξία ἦν γνωστή. Ἦδη

μὲ συγχωρεῖς διότι σὲ διέκοψα· ἐξακολούθει λοιπόν...

III.

— Ἐπειδὴ προησθάνοντο ὅτι θὰ βρέξῃ, πάντες εἶχον ὀμ- πρέλας, καὶ πολὺν δικαίως· ὅτε δὲ ἤρχισε νὰ ψιχαλίξῃ πᾶ-σαι ἀνεπετάσθησαν, καὶ οὕτω οἱ ψαλτάδες ἡμῶν προέβαινον πλησιόσιοι... Θεέ μου! τί ὀμπρέλαι ἦσαν αὐταί. Οὐδὲν εἶχον ὀρισμένον χρῶμα· ἠδύναντο πέντε νὰ στοιχηματίσωσι περὶ τοῦ χρώματος αὐτῶν καὶ οἱ πέντε νὰ ἔχωσι δίκαιον... πᾶσαι ἦσαν λεῖψανα ἀρχαίας εὐκλείας καὶ ἐν τοιαύτῃ ὁμο- καταστάσει διατελοῦσαι προέδιδον τὴν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρωμάτων καλλαισθησίαν τοῦ κυρίου τῶν· ἡ μ.α. ἐξ αὐτῶν παμμεγέθους ὡς τσακτήριον θὰ ἦτο ποτὲ ἐρυθρὰ, ἡ ἄλλη φαίνεται ὅτι ἦτο καρελῶ, ἡ τρίτη ἂν δὲν ἦ πατήθη κίτρινη, ἡ τετάρτη ἂν διέκρινε καλῶς πράσινον, ἡ πέμπτη καὶ ἡ ἕκτη ἦσαν λευκαί, ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῶν ὕψωμα τῆς μὲν κυανοῦν τῆς δὲ ἐρυθρῶν, ἐνεκα τῶν κατακλυσμῶν, οὐκ εἶχον δεχθῇ ἐπὶ τῶν ῥάχεων τῶν, εἶχε ξεβάψει καὶ οὕτω εἶχε κηλιδώσει ἀσπλάγχχνως τὸ λευκὸν ὡς ἡ περιστορο- περίβλημα μετὰ ποικιλίας περὶ τὴν ἐντασιν τοῦ χρω- ματισμοῦ καὶ τὸ σχῆμα τῶν κηλίδων... Τὴν μίαν ἐξ αὐ- τῶν ὁ φρόνιμος αὐθέντης τῆς καὶ ἐξουσιαστῆς δὲν τὴν εἶ- χεν ἐντελῶς ἀνοίξει, ἀλλὰ μέχρις ἐνός σημείου, φοβούμενος

σπαραξικάρδιόν τινα ἀποσύνθεσιν· ὁμοίαζε δὲ αὕτη πρὸς ἄνθος κολοκύνθης ἀνεστραμμένον, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ τοῦ κενοῦ τοῦ κωνοειδοῦς ἄνθους ὀφείλομεν πρὸς πλήρη ἀ- φομοίωσιν νὰ θέσωμεν τὴν ὄχι ὀλιγώτερον κενὴν κεφαλὴν τοῦ κατόχου ψάλτου... τῶν πλείστων οἱ κλάδοι εἶχον ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ κορμοῦ, ποῦ καὶ ποῦ δὲ ἐξέλεπες τὰς ἐξηγριωμένας μπανέλας προβαλούσας θρασεῖαν καὶ ὑψύχονα κεφαλὴν... ἐπὶ τῶν σκελετῶν αὐτῶν φοιτη- τῆς τῆς ἱατρικῆς ἠδύναντο νὰ σπουδάσῃ ἀνατομίαν, ἐὰν μάλιστα τὰς τοιαύτας ὀμπρέλας τὰς ἐλάμβανέ τις ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ κατόχου τῶν ἠδύναντο νὰ τὰς θεωρήσῃ πολὺ δικαίως ὡς προκατακλυσμιαῖα τινὰ θηρία... Οὕτω λοιπὸν ὑπηρετισμένοι προέβαινον, μολύνοντες τὴν Ἀττικὴν αὖραν διὰ τῶν ἀπαισιῶν αὐτῶν κρωγμῶν...

— Καὶ τί νὰ κάμουν οἱ πτωχοὶ ἀφοῦ καλλιτέραν φωνὴν δὲν ἔχουν.

— Μὰ φίλε μου εἶσαι βλέπω πολὺ παράξενος· ἔχομεν πι- τεύω ὧσα ἐκτελοῦντα τοὺς προορισμοὺς τῆς φύσεως, ὁ δὲ πολιτισμὸς ἐπὶ τέλους καὶ αἱ πρόοδοι τοῦ αἵωνος ἡμῶν μᾶς δίδουν τὸ δικαίωμα νὰ διαμαρτυρώμεθα ἐντόνως κατὰ παντὸς διαταράττοντος τὴν κοινὴν ἡσυχίαν... βλέπεις ὅτι πρὸς χάριν σου παραλείπω τὰ ζητήματα τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν καλλαισθησίαν τῶν ζώντων καὶ πρὸς τὴν ἱερότητα τῶν νε- κρῶν...

ως παρατηρούμεν αὐτὴν ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἴσως τῶν παρ' ἡμῶν προσωπογράφων κ. Προσαλέντης οὐδόλως ἐν τῇ ἐκθέσει ἀντεπροσωπεύθη. Οὐδενὶ τὸ σφάλμα ἐπιρρίπτομεν ἀπορροῦντες· ἂν προσεκλήθῃ νὰ ἐκθέσῃ ἢ οὐ. Οὐχ' ἦττον καὶ πάλιν ἐκφράζομεν τὴν λύπην μας ἐπὶ τῇ ἐλλείψει τοῦ καλλιτέχνου.

Τελευταῖον ἐπὶ τοῦ ὅλου ρίπτοντες βλέμμα μετὰ ψυχικῆς εὐφροσύνης παρατηροῦμεν, κατὰ μέρος ἐόντες τοὺς ἀλλοθινεῖς καλλιτέχνας, ἀρμονίαν χρωμάτων, ζωηρὰ ἐμπνεύματα καὶ ἱκανὴν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἀκρίβειαν, χαρακτηριστικὰ καλλιτεχνικῆς ζωτικότητος οὐ μικρᾶς.

Περὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἐς ἄλλοτε.

Κώνσταντ.

ΘΕΑΜΑΤΑ

Ὁ Φωνογράφος τοῦ "Ἐδισσων.

Ὡς ἀερόλιθος διήλθε τῆς πόλεώς μας ὁ ταχυδακτυλουργὸς Bargeon, ἴσως χάριν ποικιλίας τῆς μονοτονίας τῶν ἰσχυρῶν μας. "Ἐδωκε δύο παραστάσεις ἐν τῷ θεάτρῳ "Ἀλβανῶν τὸ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν. Μίαν δὲ ἰδιωτικὴν παρὰ τῷ βασιλεῖ. Τὴν φορὰν αὐτὴν ἡμεῖς εἰχομεν la primeur ἴσως διότι τώρα τὰ ἀνάκτορα ἔχουν la primeur τῶν ἀνδράων.

Αἱ ταχυδακτυλουργικαὶ σκηναὶ τοῦ ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦσσαν εὐάρεστοι. Αἱ σκηναὶ αὐταὶ εἶναι ἐκπληξεῖς καὶ οὐδὲν ἡδονικώτερον εὐαρέστων ἐκπληξεων. Φαντασθῆτε

ποῖοι παρὰδίδασκεν ἡμεῖς ἡμεῖς τὸ ἐσπέραις ἡμεῖς ἡμεῖς ἐπὶ τῆς κλίνης μου τὴν ὁποῖαν κατὰ τὸ εἰωθὸς βλέπω γυμνὴν νὰ τὴν ἰδῶ αἰφνης ἡμίγυμνον, ἥτοι μὲ μίαν σιλφίδα κατέχουσιν τὸ ὠραῖον τῆς κλίνης μου ἡμῖς. Ὁ κ. Bargeon εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν μᾶς ἔκαμε τοιαύτας ἐκπληξεις, ἐφ' ᾧ καὶ δὲν τοῦ εἴμεθα πολὺ εὐγνώμονες· οὐχ' ἦσαν οἱ δάκτυλοί του ἑτεροαπορροῦσαν εἰς ἀναλήψεις διαφόρων ἀντίκειμένων, ἀοράτους τῶν ἰδίων μεταπηδήσεις, μεταμορφώσεις ἀπὸ ἀψύχων εἰς ἐμψυχα, διαιρέσεις μιᾶς περιστερᾶς εἰς δύο, βλαστήσεις φαναρίων ἐξ ἐνὸς ἐλαφροῦ πύλου, συλλήψεως ταλλήρων ἐκ τοῦ ἀέρος ἀλλὰ Τσιγγρό καὶ ἐπὶ τέλους, μεταμορφώσεις αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐντὸς δύο τὸ πολὺ λεπτῶν εἰς πάνοπλον πυροσθέστην καὶ ἀνατολὴν ἐκ κιβωτίου ἐφ' οὗ πρὸ τῶν δύο αὐτῶν λεπτῶν καθήμενον ἐπὶ καθέκλας τὸν εἶχον δέσει σφιγκτὰ τέσσαρες δημόται (μάγκαι) συνεφαπτομένης καὶ τῆς καλῆς συζύγου του.

Μετὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς παραστάσεως ἐρωτῶ ἐκ τῶν θεατῶν ἓνα πῶς τοῦ ἐφάνησαν.

— Πῶς νὰ μοῦ φανοῦν; Βιγαμποντιαῖς!

— Τὰ ἤθελες λοιπὸν ἀληθινά;

Τὸ **Θαύμα** τῆς ἐσπέρας — μὲ τὴν ἀδειάν σας κύριε Στροῦμπε — ἦτο ὁ **Φωνογράφος τοῦ "Ἐδισσων**. Μολονότι ἡ ἐφεύρεσις αὐτὴ οὐτε ἐναντίον τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας στρέφεται, ὡς ἡ **Γρυπάρ** τοῦ ὁμωνύμου ἐφευρετοῦ — οὐτε τὸν ἐλληνισμὸν γόνιμον εἰς ἀνακαλύψεις πρόκειται νὰ ἀναδείξῃ ὡς ἡ **Στήλη Ἀζάκη** — στήλη ἥτις φαίνεται ὅτι ἔχει τὴν πολυτέλειαν τῶν συναδέλφων τῆς στήλης τοῦ Βουλευτηρίου· μεθ' ὅλους τούτους τοὺς λόγους καὶ ἐναντίον ἴσως αὐτῶν τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἰθαύματα αὐτὸν τὸν κύριον Φωνογράφον, ὅστις εἶναι μᾶλλον κύριος **Φωνολόγος**.

— Διαμαρτυρήσου λοιπὸν ἀφοῦ αὐτὸ σὲ ἱκανοποιεῖ....

— Καὶ τί ἄλλο μένει εἰς ἡμᾶς εἰμὴ νὰ διαμαρτυρώμεθα, ἀφοῦ αἱ ἀρχαὶ ἀνέχονται ἐν μέσῃς ταῖς Ἀθήναις τῶν ψαλτάδων τὴν μύτην ἠχοῦσαν ὡς κακόφωνον **κλαρινέττον**! ἀφοῦ δὲν ἐπιβάλλουσιν αὐτοῖς νὰ ψάλλωσιν ἐντὸς τῶν χειρῶν των, ἢ τὸ ἀπλούστερον δὲν ἐπεκτείνουσι καὶ μέχρι αὐτῶν τὰς περὶ φριμώτρων διατάξεις!!!

— Αἱ! τώρα διεμαρτυρήθης, ἡσύχασε λοιπὸν....

— Δὲν σὲ συγχαίρω διὰ τὴν ἀπάθειάν σου....

IV.

— Καὶ ἐσυνώδευσε ἐπὶ πολὺ τὸν δυστυχῆ νεκρόν.

— Τὸν εὐτυχῆ νεκρὸν εἶχον τὴν ὑπομονὴν νὰ συνοδεύσω μέχρι τῆς Πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ, βαδίζων παραπλεύρως τῶν ψαλτάδων ἑβδόμος ἐγὼ καὶ μάρτυς ἄφωνος τῆς ἀγωγῆς ἣν κατέβαλον κραυγάζοντες μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων των καὶ θεώμενος οὐχὶ ἄνευ φόβου τὴν φοδερὰν ἀφρόγκωσιν τῶν ἀρτηριῶν τοῦ λαιμοῦ των καὶ τὸ γούρλωμα τῶν ὀφθαλμῶν των... τοῖς ὀφείλω ὅμως κᾶπως καὶ εὐφροσύνην τινὰ διότι ἀφ' ἧς στιγμῆς τοὺς ἐπλησίασα μέγας ὅτου τοὺς ἐγκατέλειψα ἕκαστα πολλὰς σκέψεις, συγκρίσεις καὶ συνδυασμοὺς, ἅτινα ἂν δὲν ἔχουν ἄλλην ἀξίαν τοῦ-

λάχιστον δύνανται ὁσάκις τὰ ἐνθυμηθῶ νὰ μοῦ προξενώσι τὸν γέλωτα....

— "Ὡς ἀκούσωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς....

— Διὰ τὴν ὅχι ἐσκέφθην π.χ. ὅτι ὅλαι αἱ τέχναι, ἐπομένως καὶ οἱ τεχνίται, ἔχουσι τοὺς ἀντίποδάς των, ὅπως οἱ ζωγράφοι ἔχουσι τοὺς **μπογιατζήδες**, οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοὺς **μαρμαράδες**, οἱ ποιηταὶ τοὺς **ἐξαρχοπούλους**, οἱ μουσικοὶ τοὺς **μουζικάντες**, ἔχουσι καὶ οἱ ἀοῖδοι τοὺς **ψαλτάδες**.... ὁ ψάλτης, ἔλεγον, εἶναι ἀχώριστος μὲ τὸν μῦτον του, ὅπως τὸ **ταῦλι** καὶ ὁ **ναργχιλές**, τὸ **βιολί** καὶ τὸ **λαγούτο**, ὁ **μαγνέτης** καὶ τὸ **ἴσιο**, ἡ **καροτσάδα** καὶ ἡ **φουσαρμόνικα**.... ἡ μύτη τοῦ ψάλτου ἐσκέφθην ὁμοιάζει μὲ **λαμπίκο**· διότι τὸ ἄσμα, ἐκ τῆς καρδίας πάντοτε ἀνερχόμενον, ἀντὶ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν χειλέων, ὅπως συμβαίνει παρὰ τοῖς λοιποῖς ἀνθρώποις, εἰσέρχεται προηγουμένως εἰς τοῦ ψάλτου τὴν μύτην· ἐκεῖ ὑφίσταται χημικὴν ἀλλοίωσιν καὶ ὅταν ἐξέρχεται τῶν χειλέων εἶναι πλέον τὸ πτωχὸν ἀγνώριστον· ἡ φρικτὴ δὲ διαστολὴ τῶν ῥωθῶν των, ὡς ἄλλων φουσητήριων σιδηρουργεῖου, δεικνύει εἰς ἡμᾶς πόσῃ ἀντίστασιν καταβάλλει τὸ δυστυχὲς ἄσμα ὅπως ὑποστῇ τοιαύτην ἐξευτελιστικὴν ἀλλοίωσιν.... Ὅτε ἐφθασα, ὡς σοὶ εἶπον, πρὸ τῆς πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ ἔστην καὶ ἀπενίσας τὸν οὐρανὸν ἀνεφώνησα· «Θεὲ τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρῶν! εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς τρισαγίας Σου καλλαισθησίας ἡδυνήθης νὰ